

Fábry Szabolcs Nehéz örökség*

„*Fizetek, főúr, volt egy feketém, / s egy életem, melyet elkártyáztam én...*” – danolta 1951 februárjában a kivégzésére kísért **Melocco Miklós** katolikus újságíró, összebilincselve **Fábry Zoltán**, rimaszombati születésű huszártiszt, aki szintén utolsó útjára indult, zörgő vassal a csuklóján.

Az utóbbi megkérdezte a siralomház örökös mókamesterétől, Melocco-tól:

- Miklós, hát én mit énekeljek?
- Zolikám, te hívó vagy! Énekeld, hogy „Éljen Jézus Király...”

Főtiszteletű Püspök úr, Nagytiszteletű Lelkipásztorok, Kedves Gömöri Magyarok, Ünneplő Gyülekezet!

Nagyapám utolsó imái fiaiért, négy félárván hagyott gyermekéért és talán a 65 évvel ezelőtt meg sem álmodott, de a Gondviselésnél már elrendezett érkezésű kései családjáért, unokáiért, értünk is szólt. Utolsó szavai pedig az iménti párbeszéd részei voltak, és egy vallásos ének – a néhány évvel ezelőtt még élő, balatonfüredi cellatárs és szemtanú szerint.

Hogy jól emlékezett a cellatárs a párbeszédre, Fábry Zoltán huszártiszt mély hitére, arra bizonyíték a kezemben tartott 1938-as kiadású Újszövetség. Rimaszombati születésű nagyapámnak többek között a Don-menti, dél-erdélyi frontokat is megjárt zseb-szentírása ez a kis könyvecske. Az Új Testamentom és a Zsoltárok kötet nyitólapjára négy fiának, **Botond**nak, édesapámnak, **Zsolt**nak, **Zoltán**nak és a legkisebb fiának, **Szabolcs**nak egy-egy hajfűrtje van ragasztva, s a kötet első oldalán, Fábry Zoltán kézírásával az alábbi két Ige olvasható:

„*Hagyd az Úrra a te útaidat, majd Ő munkálkodik.*” „*Velem van az Úr, nem félek. Ember mit árthat nekem...*”

A hátlapon pedig ismét kézírás: „*A Fábry család jelmondata*”, alatta a matrica és az iménti Igék közül az egyik újra: „*Hagyd az Úrra a te útaidat*” (Zsolt. 37:5). Tehát a Gondviselésre bízni útjainkat, életünket, jelenünket, jövőnket személyes, családi, közösségi értelemben...

Örökségnek érzem ezt a mondatot.

Sokféle örökség létezik a földön.

Kisebb-nagyobb vagyonok, egy-egy régi ékszer, bankbetét, autó, ház, lakás, néhány régi érték, gyűjtemények, könyvek stb. Ezek anyagi örökségek.

És sokféle szellemi örökség is létezik: értékrend, magyarságtudat, világnézet.

Aligha tudok azonban nehezebb örökséget elképzelni, mint ez a kicsiny könyvecske. Nincs 20 dkg földi súlya ennek a Szentírásnak, de szellemi-lelki-szívbeli súlya számomra felbecsülhetetlen és minden eltökéltségem ellené-

re tisztában vagyok vele, hogy egy élet nehéz ahhoz, hogy megfeleljek ennek az örökségnek. Mégis, megpróbálom mondatokba fogalmazni, mit üzenhet a kommunisták által ártatlanul kivégzett családapa, a mélyen hívó és magyar katonatiszt, a gömöri Fábry Zoltán öröksége 1956 forradalmának és szabadságharcának tükrében. Mit üzenhet a zsoldtáros Ige: a Gondviselő Istenre hagyni útjainkat, életünket, jelenünket, jövőnket nemzetközösségi értelemben.

Lehet-e egy forradalom esetében egyáltalán Gondviselésről beszélni, hiszen a forradalmakat valós személyek kezdeményezik, a forradalmakat emberi akarat, düh, ellenállás, tenniakarás vezérli.

De csak első ránézésre van szerepe az emberi akaratnak. Ki gondolta volna 1956 októberében, hogy néhány tucat vagy néhány száz diák dühéből, ellenállásából, tenniakarásából több tízezres forradalom és többszázézer szabadságharc kerekedik ki. Ki gondolta volna, hogy a nagygyűlésező, Petőfi-körös néhány tucatnyi diákhöz, néhány száz egyetemistához néhány óra alatt diákok, melósok, munkások, polgárok tízezrei csatlakoznak, s egy-két napon belül az egész ország csatlakozik a gyilkos szovjetkommunista rezsim megdöntéséhez? Ha gondolta is valaki, egyszerű belátni, hogy ez az elementáris erő, ez a hevület-és cselekedetrobbanás nem ment volna a Gondviselés-szikra nélkül. A zsoldtáros Ige, illetve az Újszövetség Szeretet-istene nélkül aligha lehetett volna beverni az első szöveget a kommunista világbirodalom koporsójába.

A legnehezebb örökség ez a kicsiny kötet. Mert ez a kicsiny kötet magába foglalja azt a hitet és reménységet, amely megmutatkozik 500 esztendeje, az átlag 60–70 évente halálra ítéltnek tűnő magyarság, a 60–70 évente határokkal átrajzolt / részekre szaggatott magyarság túlélésében, megmaradásában.

Erről a mindent túlélő magyarságról olvashatunk **Wass Albert** regényeiben. A török által szinte kiirtott Belső-Magyarország sorsáról, a Habsburgok által elorvasztásra ítélt magyarság sorsáról, a reformkor előtti, nemzet-halál-víziótól gyötört magyarság sorsáról (gondoljunk csak *Himnuszunk* nem énekelt vers-soraira, **Kölcsey** vízióira), a Trianon által megcsonkolt nemzetünk sorsáról, az 1949-ben rémálommá vált ország sorsáról. De gondoljunk az erdélyi író regényeiben a mindezek dacára magát mindig újraépíteni képes magyar család, a magyarság sorsára, magára találására is.

Sokszor beszélnek nemzettársainkról úgy, hogy kisebb-szebb magyarak. Ezek a politikai tények.

De az is tény, hogy

– mindezen nemzethalál-víziók és az 50–60 évente érkező csapások dacára a 13–13,5 milliós magyarság még mindig a legnagyobb lélekszámú nemzetiség a Kárpátok között,

* Elhangzott a rimaszombati református templomban 2016. október 23-án. (Szerkesztett változat.)

Fábry Szabolcs a rimaszombati református templomban • Homoly Erzsébet felvétele

- ekkora tömeget egyetlenegy nemzet nem tud felmutatni történelmi határaink között;

- a jelen európai kihívásai között a magyarság - együtt a lengyelekkel, csehekkkel, szlovákokkal, horvátokkal és valószínűleg még sokan másokkal - újra a történelem főszereplője lesz;

- a nem kis lélekszámú Kárpát-medencei magyarság vezető ereje Közép-Európának.

MINDEZ AD OKOT A REMÉNYSÉGRE.

Családunk jövője az elhurcolás évében, 1949-ben, az 1951. évi kivégzés, a kommunista diktatúra megaláztatása következtében reménytelennek tűnt. Egy kávéházi fekete árát sem adta volna senki a mindenétől megfosztott Fábry család jövőjére. Lyukas 2 fillért nem tett volna senki az élete végéig holtig tartó hűséggel és keresztény-optimista szeretettel megáldott nagymamám, a négy mélyszegénységbe lökött félárva fiú (apám és fivérei), a megalázott és ugyancsak nagyanyám által eltartott idős szülők jövőjére. Senki nem mondta volna, hogy itthon jövőnk van. 1956 sárba tiprása után meg végképp nem.

És mégis: a négy fiú 9 unokával, az utóbbiak, velem együtt, eddig 13 dédunokával ajándékozták meg családjukat, nagymamámat és Fábry Zoltán huszártisztet. Két fiam, **Csanád** és **Lehel** vannak most itt velem 3 gyermekem közül. Feleségem és lányom otthon maradt ezúttal.

1956 után - és, hozzáteszem -, a gyalázatos 2006 után ma a magyarság erősödik, és bár vannak nagyon nehéz helyzetben lévő nemzetrészek, vannak belső demográfiai gondok is, mindig gondoljunk arra: volt nehezebb helyzet-

ben a magyarság, volt sokkal kilátástalanabb helyzetben nemzetünk a történelem elmúlt 500 évében.

1956-ban éppúgy, mint a történelemben mindig, voltak Gondviselés-párti emberek. Akik cselekedni mertek, akik küzdeni mertek, akik hinni mertek, akik imádkozni mertek.

„Fizetek, főúr, volt egy feketém, / s egy életem, melyet elkártyáztam én...” - danolta 1951 februárjában a kivégzésére kísért Melocco Miklós katolikus újságíró, összebilin-cselve Fábry Zoltán huszártisztal, aki szintén utolsó útjára indult, zörgő vassal a csuklóján.

Az utóbbi megkérdezte a síralomház örökös mókames-terétől, Melocco-tól:

- Miklós, én mit énekeljek?

- Zolikám, te hívó vagy, énekelj, hogy „Éljen Jézus Király...”

Nagyapám egyike volt a hinni, és az utolsó pillanataiban imádkozni merő és imádkozni tudó magyar férfiaknak. Hiszem és tudom: az ő imádsága és sokak imádsága hallgattatott meg 1956 októberében és hallgattatott meg, hogy családunk túlélte a megpróbáltatásokat, és az ő imádsága is meghallgattatik, mindahányszor újraépítjük magunkat, magyarságunkat ünnepeinkkel. Olyan ünnepeinkkel is, mint ez a mai.

Éljen a terror minden mártírjának emlékezete, éljen 1956 minden hőse, éljen Jézus király!

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!